



# Masashi Hirao

## samurai novej doby

**Text a foto: RNDr. Alenka Ondejčíková,  
RNDr. Vladimír Ondejčík**

Mladý, ambiciózný Japonec s extravagantným, progresívnym zjavom, dobrým imidžom, tradičnou japonskou zdvorilosťou a netradičnou prirodzenou sponťanosťou si hneď pri prvom kontakte dokázal získať srdcia ľudí na stretnutí v Nitre.

### UČEŇ V MAISEN-EN

Kým sa Masashi Hirao stal oficiálnym vyslancom japonského ministerstva kultúry a šíriteľom bonsajového umenia vo svete, prešiel dlhou cestou štúdia a tvrdej remeselnej práce ako učeň v záhrade Maisen-en, ktorá patrí rodine Kato. Jeho majstrom a učiteľom bol samotný Saburo Kato, muž, ktorý sa zaslúžil nielen o rozvoj japonskej bonsajistiky, ale aj o jej rozšírenie do ďalších krajín sveta. „Saburo Kato ma neučil robiť bonsaje, ale to, ako sa k nim postaviť, cítiť ich. Celé prvé 4 roky som nesmel na bonsaje ani navíjať drôt. Snažil



som sa ukradnúť techniky očami, pretože som v sebe cítil hnev a nepokoj“, spomína na prvé roky Masashi Hirao.

## SNÍVAŤ V BUDÚCNOSTI

„Raz, ešte pred polnocou, som sa trápil sám s drôtovaním malého bonsaja, pretože konáre mi nesedeli tak, aby som vytvoril dokonalý bonsaj. Vtedy prišiel môj majster Saburo Kato a povedal mi: -Je už neskoro, choď domov. - Ale ja som odpovedal: - Prosím, nechajte ma pracovať o niečo dlhšie, nebudem môcť zaspáť, ak to nedokončím. - Majster Kato povedal: - Tak si vezmi bonsaj so sebou domov, polož ho pri svoji vankúš a budeš snívať o tom, ako ho perfektne dokončiť.- A tak som bonsaj priniesol naspäť domov, díval som sa naň, ale nič mi neprichádzalo na myseľ. Bol som síce na pochybách, ale položil som ho vedľa vankúša a zaspal som.





Ráno som sa zobudil a snažil som sa spomenúť si: - Snívalo sa mi o ňom? - Ale nie, nesnívalo. V záhrade Mansei-en som povedal svojmu majstrovi: - Nesnívalo sa mi o bonsaji, - A on: - Samozrejme, že nie, ale zjaví sa ti v snoch o pár rokov neskôr. Len sa na to teš.

Nerozumel som, čo tým myslel, ale teraz to robím. Chcel mi vysvetliť, že nemám sa snažiť dosiahnuť úspech hneď a zaraz. Tvoríť bonsaje znamená, že výsledok sa dostaví oveľa neskôr. Treba zostať senzitívny, počas celého procesu. Slová majstra mi pomohli pochopiť bonsaje."

## LEGENDA SABURO KATO

Saburo Kato mal vždy dobrý odhad. Dokázal udržať bonsaje nažive v časoch 2. svetovej vojny, keď staré dedične stromy musel vysadiť do voľnej pôdy a polievať iba v noci. Prežil ťažké časy krízy po výbuchu atómových bômb v Hirošime a Nagasaki, keď záujem o bonsaje klesol na nulu. Predával mladšie bonsaje americkým vojakom, ktorí sa počas svojho vynúteného pobytu na vojenskej základni v Omiyi zaujímali o všetko japonské. I o bonsaje, ktoré si kupovali ako suveníry pre svoje rodiny a tak svojimi americkými dolármi pomohli zachrániť časť



svetového bonsajového dedičstva Japonska. Saburo Kato premenil privátnu asociáciu Koku-fu Bonsai na silnú a progresívnu Japan Bonsai Association, ktorá už po piatich rokoch mala 14 000 členov a 132 pobočiek. Na svetovej výstave Expo v Osake v rozsiahlej bonsajovej záhrade prezentoval bonsaje a suiseki celému svetu. A potom prišli ponuky na prednášky v Austrálii, na Novom Zélande, v Honolulu, v Európe. Saburo Kato vedel nadchnúť poslucháčov nielen bonsajovým umením, ale aj charizmou svojej osobnosti a myšlienkou mieru a priateľstva medzi národmi.

Skôr, ako v roku 2008 Saburo Kato zomrel, odovzdal záhradu Maisen-en svojim synom a následne vnukovi Akiovi Katovi, 6. generácii Maisen-en, ktorý ju teraz spravuje. Svojho posledného žiaka Masashi Hiraa poveril, aby teraz on vycestoval z Japonska a šíril vo svete idey bonsajového umenia a myšlienky priateľstva. Saburo Kato mal vždy dobrý odhad...

## DEDIČSTVO – ZLATÉ NOŽNICE

Masashi Hirao dostal od Sabura Kata ako symbol vzácné zlaté bonsajové nožnice. Nosí ich všade so sebou zabalené japonským

spôsobom v batôžku z tradičného plátna uložené v drevenej škatuľke s kaligrafickým textom sa podpisom Sabura Kata. Krásnych zlatých nožníc je možné sa dotknúť, vziať ich do ruky, no nik iný s nimi nesmie strihať. Používajú sa iba symbolicky pri tvarovaní významných bonsajov.

## TRADÍCIA VERSUS INOVÁCIA

Po desiatich rokoch štúdia u majstra Sabura Kata sa Masashi Hirao stal umelcom a bojovníkom nesúcim posolstvo bonsajového Japonska. Svojej úlohy sa zhostil dôsledne. Zmenil





svoj imidž i účes, ktorému pripisuje zásadný význam. Zvolil oblečenie starých japonských záhradníkov, úzke nohavice umožňujúce voľný pohyb, veľmi tradičnú obuv a vybral si košeľe so vzormi japonského tetovania sily a energie.

## BONSAJISTIKA VYMIERA

Masashi sa stal mestským bonsajovým umelcom. Svoje bonsaje vystavoval na uliciach, na chodníkoch i na kontajneroch. Bližšie k životu mladých ľudí, pretože podľa jeho vlastných slov, v Japonsku bonsajistika vymiera. Na bonsajové kurzy sa hlásia len ľudia v dôchodkovom veku. Pre mladých sú bonsaje drahé

a ich pestovanie celkom neatraktívne. Ale mladí Japonci majú jednu veľmi výraznú vlastnosť. Intenzívne a s obdivom prijímajú veci zvonka, prichádzajúce z ostatného civilizovaného sveta. Takže hlbším zámerom Masashi Hiraa je, docieľiť, že po zvýšenom celosvetovom záujme o bonsaje, začnú byť bonsaje dostatočne cool aj pre mladých Japoncov. Že sa okľukou vrátia späť domov, do Japonska.

## PRVÉ KROKY NA DLHEJ CESTE

V roku 2013 Masashi Hirao opustil prácu v záhrade Maisen-en a vycestoval z Japonska. Na svojej ceste, ktorá trvala 120 dní navštívil 20

miest v 10 krajinách. V roku 2014 podnikol druhú cestu smerujúcu do Európy. Počas nej prijal pozvanie Alenky a Vladimíra Ondejčíkových na stretnutie, bonsajovú demonštráciu a workshop v profesionálnom bonsajovom centre Bonsai Slovakia v Nitre.

## STREET BONSAI SHOW

Demonštrácia v prvú júlovú sobotu mala charakter Street Bonsai Show. Priamo na pešej zóne pred bonsajovým centrom bolo pripravené otvorené pódium, aby práca majstra oslovila čo najširšie publikum: Skúsených bonsajistov, platonických obdivovateľov bonsajov i náhodných okoloidúcich. V podobnom duchu sa tu každoročne organizujú Nitrianske bonsajové dni.

Dážď presunul vystúpenie Masahi Hiraa do priestorov Čajovne dobrých ľudí, ktorá je súčasťou bonsajového centra. Demonštrácia bola aktívna, dynamická a zaujímavá. Ako materiál si Masashi vybral vertikálne skaly používané na tvorbu čínskych krajínok a pomerne pestrý výber drevín, nízkych rastlín a machu. Na začiatku kladivkom vertikálne skaly rozbil, na plochú platňu ich prichytil do horizontálnej pozície a pomocou keta umiestnil a vysadil drevíny a doplnkové rastlinstvo. S kladením machu majstrovi pomáhali všetky prítomné deti a šikovne krásne dámy. Výsledok bol úchvatný, logický, prítažlivý, inšpiratívny. Hoden následníka Sabura Kata.

## BONSAJE A ČAJ, ČAJ, ČAJ ...

Čajovňa dobrých ľudí bola plná, zišli sa v nej bonsajisti z viacerých slovenských miest, z Maďarska i z Brna. Atmosféra bola úžasná. Napĺňali sa predstavy, s ktorými Masashi vycestoval. Inšpirácia bonsajovou tvorbou, spontánne priateľstvo, pozitívna energia, úsmevy, mier. K atmosfére prispievala aj vôňa čajov, ochutnávky zelenej čajovej čokolády Samurai, degustácie japonských čajových rarít, malý workshop šľahania ceremoniálneho čaju Matcha a degustácia 7 druhov tohto ultra zdravého, moderného a zároveň tradičného japonského práškoveho čaju, ktorý v širokom výbere zo slávnych čajových záhrad Uji pri Kyote dováža Čajovňa dobrých ľudí.

## ZÁŽITKOVÁ BONSAJOVÁ ŠKOLA

Nedeľa s Masashi Hiraom. Workshop v privatej bonsajovej záhrade centra Bonsai Slovakia. Masashi zmenil japonskú košeľu, v ktorej vyze-



ral štíhly a plný energie. Zvítal sa so žiakmi a na tabuľu načrtnol základné princípy japonskej estetiky, podľa ktorej sa pri tvarovaní riadi výber prvej vetvy uke-eda, vetvy pohybu kiki-eda, smer a celkové usporiadanie vetiev a priestorové rozvrhnutie kompozície bonsajov. Workshop sa konal v rámci Zážitkovej bonsajovej školy a preto jeho súčasťou boli i pripravené malé čajové posedenia na čínsky i japonský spôsob priamo v tráve, pri vodopáde, na drevenej terase nad jazierkom plnom pestrých rýb... Študenti sa mohli inšpirovať i expozíciou čajníkov, japonských železných čajových kanví a suiseki v čajovom Slniečnom domčeku.

## TVORÍME BUDÚCNOSŤ STROMU

Masashi Hiraio viedol diskusiu o každom strome, upozornil na základné chyby a odporučil zmeny - temer vo všetkých prípadoch zásadné. Niektorí bonsajisti museli najprv intenzívne rozdýchať, že majú odrezáť konáre, ktoré sa celé roky snažili dopestovať práve tam, kde podľa Masashiho vôbec nemajú byť, kým sa odhodlali pristúpiť k ráznej zmene. Deň bol horúci ako uprostred japonského leta a tak v pote tváří spoločnými silami prišli na svet naozaj pekné bonsaje, z ktorých viaceré budú môcť raz zabodovať na výstavách. Ako Masashi stále zdôrazňoval. My netvarujeme strom, tvoríme jeho budúcnosť.

## HIGH LIGHTS

Čas strávený s Masashi Hiraom bol aj pre nás osobne veľmi podnetný a príjemný. Za tých pár dní pod jednou strechou sme sa stali podľa vyhlásenia oboch strán rodinou. V pote tváří sme vyšlapali na vrch Zobor, pozreli si staré borovice a výhľady z lesostepi, popíjali pivo na Cyrillo-metodských dňoch, ochutnali sme nie práliš vydarené bryndzové halušky, smiali sme sa, keď Masashi po japonsky nahlas hromžil nad polievkou s prehnanou dávkou čili papričiek, spolu sme počúvali, ako cvakajú dobré a ako zlé bonsajové nožničky, pod dekou ešte o pol noci pozerali majstrovstva sveta vo futbale



a celkom na záver sme uprostred noci spolu naskákali oblečení do bazéna so studenou vodou a tešili sa z toho ako malé deti. Akoby sme sa poznali už dávno, veľmi dávno...

## BONSAJE VĎAKA ĽUĎOM

„A teraz, ak sa ma niekto opýta, čo je pre teba bonsaj? Odpoviem, je to môj spôsob vyjad-

rovania. Bonsaj pomáha šíriť moje myšlienky a pocity priamo zo srdca. Moja cesta, ktorá sa zmení vždy, keď stretávam ľudí. Ľudia, ktorých som spoznal v každej krajine spravili zo mňa to, čím som teraz ja pre bonsaje. Dotyk mojej duše s bonsajmi sa menil, vďaka ľuďom, ktorých som na svojich cestách stretol.“ Masashi Hiraio.

**Bonsai Slovakia – Čajovňa dobrých ľudí, Nitra**

[www.e-bonsai.eu](http://www.e-bonsai.eu)

[www.e-tea.eu](http://www.e-tea.eu)

*Masashi Hiraio sa narodil v meste Tokushima, v Japonsku v roku 1981.*

*Masahi Hiraio je opäť pozvaný na Slovensko ako hlavný hosť 18. ročníka medzinárodnej výstavy bonsajov, suiseki a čaju BONSAI SLOVAKIA 2015.*

*Výstava s non-stop programom sa bude konať v Nitre 16. – 19. 4. 2015.*

